

Hemşirelik Lisans Programları Taban Puanları ve Mezunların Kamu Personeli Seçme Sınavı Puan Ortalamaları Sıralamalarının İncelenmesi

Havva Arslan Yürümezoğlu*

Öz

Giriş: Ülkemizde yükseköğretim hemşirelik programlarına girişte ve bu programların mezunlarının istihdamında iki ayrı merkezi sınav yapılmaktadır. Bu iki sınavın içeriği ölçülen temel bilgi alanlarının örtüşmesi nedeniyle benzerlik göstermektedir. **Amaç:** Hemşirelik lisans programlarının taban puanları ile bu programlardan mezun olanların KPSS puan ortalamalarının sıralamalarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı türde yapılan bu araştırma Türkiye’de 2015 yılında mezun veren 113 hemşirelik lisans programını kapsamaktadır. Çalışmanın veri kaynaklarını; Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Tercih Kılavuzları ve Yükseköğretim Kurulu Mezun Başarı Atlası oluşturmaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. **Bulgular:** Hemşirelik programlarının taban puanları ve bu programlardan mezun olanların KPSS puan ortalamalarının sıralamaları arasında büyük farklılıklar olduğu saptanmıştır. KPSS puan ortalamalarına göre ilk 20 hemşirelik programı listesine, taban puana göre ilk sıralarda yer alan bazı hemşirelik programlarının hiç giremedikleri belirlenmiştir. **Sonuç:** Hemşirelik programlarının taban puan ve KPSS puan ortalamalarına göre yapılan sıralamalar tutarsızdır. Hemşirelik eğitime yönelik merkezi bir alan sınavının KPSS’ye entegre edilmesi bu tutarsızlıkları ortadan kaldırarak eğitimin niteliğini olumlu şekilde etkileyecektir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik Eğitimi, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, Kamu Personeli Seçme Sınavı, Taban Puan.

Abstract

Examining the Ranking of Undergraduate Nursing Programmes' Base Points of Student Selection and Placement System and Average Score of Public Personnel Selection Examination

Background: There are two separate central exams in Turkey to enter the nursing programs and employment of graduates of these programs. These exams overlap because of measure similar content based on the basic information fields. **Objectives:** The aim of this study is to compare the ranking of the base points of the nursing degree programs and Public Personnel Selection Examination (PPSE) point averages of graduates. **Methods:** This descriptive study was conducted with 113 undergraduate nursing programs in Turkey. The data sources of the study are PPSE Preference Guidelines and Council of Higher Education Graduation Achievement Atlas. Descriptive statistics were used in the evaluation of the data. **Results:** It has been determined that there are great differences between the ranking of the base points of nursing programs and PPSE average scores of graduates. According to the ranking of PPSE average score; the first 20 nursing programs were listed. Some of the nursing programs in the first ranking according to student selection exam base score did not enter at all in the list. **Conclusion:** The ranking of nursing programs according to student selection exam base score and PPSE scores is inconsistent. The integration of a nursing principal field exam in the context of PPSE would positively affect the quality of undergraduate education.

Key Words: Nursing Education, Student Selection and Placement Examination, Public Personnel Selection Examination, Base Point.

Geliş tarihi: 06.06.2017

Kabul tarihi: 01.01.2018

Hemşireler dünyada ve ülkemizde sağlık sistemi içinde en geniş mesleki grubu oluşturmaktadır (American Association of Critical-Care Nurses, 2011; Canadian Nurses Association, 2013; Sağlık Bakanlığı, 2015). Hasta gereksinimlerini belirleyen, bakımı planlayan, uygulayan, etkinliğini değerlendiren ve hasta ile kesintisiz 24 saat birlikte olan; aynı zamanda sağlık ekibi üyelerinin koordinasyonunu sağlayan tek meslek grubudur. Hemşirelerin, sağlık sistemi içinde bakım kalitesinde ve hasta bakım memnuniyetinde belirleyici olmaları bu özgün pozisyonları ile ilgilidir (Clarke ve Aiken, 2003). Sağlık sistemi içinde bu kadar önemli role sahip olan hemşirelerin eğitim düzeyi ve buna bağlı olarak niteliği de hasta sonuçlarını etkilemektedir (Aiken, Clarke, Cheung, Sloane ve Silber 2003). Hemşirelik eğitiminin, bir anlamda da niteliğinin, hasta sonuçları üzerine etkisinin tartışıldığı Amerika Birleşik Devletleri ve diğer gelişmiş ülkelerde mezuniyet sonrası mesleğe geçişte hemşirelik yapma yetkisi de veren sınavlar yapılmaktadır. Bu sınavların içeriği doğrudan hemşirelik eğitim programları ile ilişkilidir ve hemşirenin hastaya bakım verme sürecinde ihtiyaç duyacağı bilgilerden oluşmaktadır (National Council of State Boards of Nursing, 2017).

Ülkemizde son yıllarda hemşire insan gücü arz-talep dengesi gözetilmeden yapılan kontenjan artışları ve kaynak sorunları nedeniyle hemşirelik eğitiminin ciddi bir nitelik sorunu yaşadığı tartışılmaktadır (Kocaman ve Arslan Yürümezoğlu, 2015; Tunçer, 2013). Hemşirelik eğitimindeki mevcut sorunların yanı sıra mezuniyet sonrası kamu istihdamında yapılan merkezi sınavlar yeni sorunları da beraberinde getirmektedir. Ülkemizde kamuda istihdam edilmek isteyen hemşireler, ilki 1999 yılında Devlet Memurluğu Sınavı adı altında başlayan, günümüzde ise KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) B adıyla devam eden merkezi sınava girmek zorundadırlar. Yapılan bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %80.5’inin mezuniyetten sonra bir devlet kurumunda çalışmayı tercih ettikleri bulunmuştur (Tüfekçi ve Yıldız, 2009). Bu sonuç KPSS’nin öğrenciler üzerindeki etkisine dikkat çekmesi bakımından önemlidir. KPSS Genel Yetenek ve Genel Kültür başlıkları altında, üniversite giriş sınavının bir benzeri olacak içerikte uygulanmaktadır (Bahar, 2011). Tablo 1’de KPSS B kapsamında yer alan soru içerikleri ve ağırlıkları yer almaktadır. KPSS kapsamında alan sınavı yalnızca öğretmenlik, iktisadi ve idari bilimler, hukuk ve din hizmetleri alanları için yapılmaktadır. Bu alanlardan mezun olup KPSS’ye giren adayların atamaya esas puanlarının %30-80 gibi önemli bir kısmını alan sınavlarından aldıkları puanlar oluşturmaktadır. Örneğin bir öğretmen adayının KPSS puanının %15’i genel kültür, %15’i genel yetenek, %20’si eğitim bilimleri, %50’si ise öğretmenlik alan sınavından oluşmaktadır. Hemşirelik programlarından mezun olan adaylar KPSS P3 puanı ile kamuda istihdam edilmek üzere atama tercihi yapmaktadırlar. Bu puan türü ise genel yetenek puanının %50’si ve genel kültür puanının %50’si hesaplanarak elde edilmektedir (ÖSYM, 2016). Tablo 1’de görüldüğü gibi kamuda hemşire istihdamı için esas alınan KPSS, hemşirelik eğitim programlarında yer alan mesleki bilgi alanını kapsamamaktadır. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin mesleki eğitime ayırdıkları zamanı azaltarak, kamuda istihdam edilmeleri için zorunlu olan KPSS’ye hazırlanmaya yönlendikleri gözlemlenmektedir. Bu çalışma, hemşirelik eğitime girişte ve mezunların istihdamında önemli yere sahip olan üniversite giriş ve KPSS merkezi sınavlarından yola çıkarak yukarıda sözü edilen gözlemlerin verileriyle ortaya koyulmasını hedeflemiştir.

* Hemşirelik Eğitimi Derneği E-mail:havva.arslan@gmail.com

Hemşirelik öğrencileri için oldukça kaygılı olan KPSS'ye hazırlık süreci ve sınav stresi aynı zamanda hemşirelik eğitimini de olumsuz etkilemektedir. Konuya ilişkin veriye dayalı değerlendirme sonuçlarının hemşire eğitimcileri, eğitim yöneticileri ve politika geliştiricileri için karar verme sürecinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 1. KPSS B'de Uygulanan Testlerin Kapsamı (ÖSYM, 2016)

Sınav Alanı (Toplam Ağırlığı)	İçerik	Yaklaşık Ağırlığı
Genel Yetenek (%50)	Sözel Bölüm Sözel Akıl Yürütme (Muhakeme) Becerileri Dil Bilgisi Yazım Kuralları	%50
	Sayısal Bölüm Sayısal ve Mantıksal Akıl Yürütme (Muhakeme) Becerileri	%50
Genel Kültür (%50)	Tarih	%45
	Türkiye Coğrafyası	%30
	Temel Yurttaşlık Bilgisi	%15
	Türkiye ve Dünya İle İlgili Genel, Kültürel ve Güncel Sosyoekonomik Konular	%10

Bu araştırmada, hemşirelik lisans programlarının Öğrenci Seçme Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) taban puanları ile bu programlardan mezun olan adayların kamuya hemşire olarak istihdam edilmesinde esas alınan KPSS puan ortalamalarının sıralamalarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

- Hemşirelik programları ÖSYS taban puanı ve KPSS puan ortalamalarına göre nasıl bir sıralama göstermektedir?
- KPSS puan ortalamasına göre ilk 20 sırada yer alan hemşirelik lisans programlarının dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma tanımlayıcı türde yapılmıştır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırma Türkiye'de 2015 yılında mezun veren, kamu ve vakıf üniversiteleri bünyesinde yer alan 113 hemşirelik lisans programını kapsamaktadır. Araştırmada KPSS puan ortalaması incelendiği için, dahil edilme kriteri olarak "mezun veren hemşirelik programları" kabul edilmiştir. Araştırmanın dışlanma kriteri bulunmamaktadır.

Veri Kaynakları

Çalışmanın veri kaynaklarını; Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) KPSS Tercih Kılavuzları (ÖSYM, 2015-2017) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Mezun Başarı Atlası (YÖK, 2016) oluşturmaktadır.

YÖK Mezun Atlası'nda hemşirelik programlarından mezun olanların KPSS puan ortalamalarına ilişkin en güncel veri 2015 yılına aittir. Fakülte ve yüksekokullarda yer alan hemşirelik programlarının ÖSYS giriş puanları MF-3 ve YGS-2 gibi iki farklı puanlama sistemine göre yapılmaktadır. Ayrıca vakıf üniversiteleri bursluluk kategorilerine bağlı olarak farklı ÖSYS taban puanlarına sahiptir. Ancak YÖK Mezun Atlası'nda vakıf üniversitelerinde farklı kategoride olan programlar (ücretli, tam burslu, %50 burslu vb. gibi) tek KPSS puan ortalaması olarak sıralanmıştır. Bu nedenle ÖSYS taban puanı ve KPSS puan ortalaması sıralamalarına göre karşılaştırma yalnızca kamu üniversitelerinde yer alan hemşirelik programları için yapılmıştır. Ayrıca kamu ve vakıf üniversiteleri, ÖSYS taban puan dikkate alınmadan, KPSS puan ortalamalarına göre ilk 20 sıralama olacak şekilde ele alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Sciences) programında yapılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, kamu üniversitelerindeki hemşirelik programlarının ÖSYS giriş taban puanına ve mezunların KPSS puan ortalamalarına göre sıralamaları ile tüm hemşirelik programları içerisinde KPSS puan ortalamasına göre ilk 20 programın olduğu üniversiteyi gösteren tanımlayıcı bilgiler yer almaktadır.

Araştırmada incelenen hemşirelik programı sayısı 2015 yılında mezun veren programları kapsadığı için üçü ikinci öğretim programı olmak üzere 113'tür. Bu 113 hemşirelik programının bağlı olduğu okul türlerine göre dağılımı Tablo 2'de yer almaktadır. Hemşirelik programlarının %61.9'u yüksekokul, %38.1'i ise fakülte bünyesinde bulunmaktadır.

Tablo 2. Hemşirelik Programları Okul Türleri

Okul Türü	Sayı	%
Hemşirelik Fakültesi	5	4.4
Sağlık Bilimleri Fakültesi	38	33.7
Hemşirelik Yüksekokulu	13	11.5
Sağlık Yüksekokulu	57	50.4
Toplam	113	100

Tablo 3. Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Fakülteleri Hemşirelik Programlarının Bulunduğu Kamu Üniversitelerinin ÖSYS Taban Puanına ve KPSS Puan Ortalamalarına Göre Sıralaması

Üniversite	ÖSYS Taban Puanı Göre Sıralama	KPSS Puan Ortalamasına Göre Sıralama
Hacettepe Üniversitesi	1	10
Ankara Üniversitesi	2	11
Gazi Üniversitesi	3	24
Marmara Üniversitesi	4	4
İstanbul Üniversitesi	5	17
Ege Üniversitesi	6	7
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	7	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	8	6
Selçuk Üniversitesi	9	5
Akdeniz Üniversitesi	10	26
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	11	8
Erciyes Üniversitesi	12	25
Gaziantep Üniversitesi	13	9
Karadeniz Teknik Üniversitesi	14	21
Trakya Üniversitesi	15	14
Süleyman Demirel Üniversitesi	16	19
Kırıkkale Üniversitesi	17	3
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	18	13
Cumhuriyet Üniversitesi	19	12
Giresun Üniversitesi	20	2
Süleyman Demirel Üniversitesi (İÖ)	21	20
Atatürk Üniversitesi	22	22

Tablo 3’de fakültelele bağı 43 hemşirelik programından kamu üniversitelerinde yer alan 22’si yer almaktadır. ÖSYS giriş taban puanına göre fakülteler grubunda ilk üç sırada yer alan hemşirelik programlarının KPSS puan ortalamalarının sırasıyla 10., 11., 24. sıralarda olduğı belirlenmiştir.

Tablo 4. Hemşirelik ve Sağlık Yüksekokulları Hemşirelik Programlarının Bulunduğu Kamu Üniversitelerinin ÖSYS Taban Puanına ve KPSS Puan Ortalamalarına Göre Sıralaması

Üniversite	ÖSYS Taban Puanına Göre Sıralama	KPSS Puan Ortalamasına Göre Sıralama
Dicle Üniversitesi	1	35
Uludağ Üniversitesi	2	18
Kocaeli Üniversitesi	3	32
Mersin Üniversitesi	4	7
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	5	33
Mardin Artuklu Üniversitesi	6	9
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	7	40
Adıyaman Üniversitesi	8	6
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	9	19
Selçuk Üniversitesi (Akşehir)	10	12
Mustafa Kemal Üniversitesi	11	43
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	12	29
Balıkesir Üniversitesi	13	10
Amasya Üniversitesi	14	5
Afyon Kocatepe Üniversitesi	15	38
Karabük Üniversitesi	16	42
Niğde Üniversitesi	17	37
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Fethiye)	18	24
Bitlis Eren Üniversitesi	19	44
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	20	27
Namık Kemal Üniversitesi	21	39
Siirt Üniversitesi	22	14
Dumlupınar Üniversitesi	23	28
Ahi Evran Üniversitesi	24	1
Aksaray Üniversitesi	25	30
Muş Alparslan Üniversitesi	26	21
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	27	8
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	28	34
Uşak Üniversitesi	29	26
Tunceli Üniversitesi	30	45
Düzce Üniversitesi	31	41
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	32	11
Hitit Üniversitesi	33	13
Sinop Üniversitesi	34	31
Kırklareli Üniversitesi	35	22
Bozok Üniversitesi	36	16
Çankırı Karatekin Üniversitesi	37	23
Erzincan Üniversitesi	38	17
Bülent Ecevit Üniversitesi	39	36
Trakya Üniversitesi Keşan	40	25
Cumhuriyet Üniversitesi (Suşehri)	41	20
Ahi Evran Üniversitesi (İÖ)	42	2
Siirt Üniversitesi (İÖ)	43	15
GATA (Kız)	44	3
GATA (Erkek)	45	4

Tablo 4'de yüksekokullara bağlı 70 hemşirelik programından kamu üniversitelerinde yer alan 45'i yer almaktadır. ÖSYS giriş taban puanına göre yüksekokullar grubunda ilk üç sırada yer alan hemşirelik programlarının KPSS puan ortalamaları sırasıyla 35., 18., 32. Sıralardadır.

Tablo 5. KPSS Puan Ortalamalarına Göre Devlet ve Vakıf Üniversitelerine Bağlı İlk 20 Hemşirelik Programının Sıralaması

Sıralama	Üniversite	Devlet/Vakıf	Fakülte/Yüksekokul	KPSS Puan Ortalaması
1	Ahi Evran Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	67.41
2	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Devlet	Fakülte	67.36
3	GATA	Devlet	Yüksekokul	66.86
4	Amasya Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	66.76
5	Başkent Üniversitesi	Vakıf	Fakülte	66.73
6	Adıyaman Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	66.66
7	Mersin Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	66.63
8	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	66.50
9	Giresun Üniversitesi	Devlet	Fakülte	66.30
10	Kırıkkale Üniversitesi	Devlet	Fakülte	65.83
11	Mardin Artuklu Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	65.74
12	Marmara Üniversitesi	Devlet	Fakülte	65.73
13	Balıkesir Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	65.70
14	Ufuk Üniversitesi	Vakıf	Yüksekokul	65.53
15	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Devlet	Yüksekokul	65.28
16	Selçuk Üniversitesi	Devlet	Fakülte	63.40
17	Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	Fakülte	64.06
18	Ege Üniversitesi	Devlet	Fakülte	64.93
19	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Devlet	Fakülte	64.74
20	Gaziantep Üniversitesi	Devlet	Fakülte	64.69

KPSS puan ortalamalarına göre devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı ilk 20 hemşirelik programının sıralaması Tablo 5’de yer almaktadır. Buna göre ilk 20’de yer alan hemşirelik programlarının yalnızca ikisinin vakıf üniversiteleri bünyesinde olduğu, dokuz programın fakültelelere bağlı, 11 programın ise yüksekokullara bağlı programlar olduğu görülmektedir.

Tartışma

Bu çalışmanın tanımlayıcı istatistiklerinde görüldüğü gibi ülkemizde lisans düzeyinde hemşirelik eğitimi farklı akademik yapılanmalar altında yürütülmektedir. Bu farklı yapılanma hemşire adaylarının programlara giriş puan türlerini de farklılaştırmaktadır. Bu nedenle fakültelelere bağlı hemşirelik programları MF-3 puan türü ile öğrenci kabul ederken, yüksekokullara bağlı programlar YGS-2 ile öğrenci kabul etmektedirler. Farklı puan türleri programlar arası karşılaştırma yapmayı da güçleştirmektedir.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, kamu üniversitelerinde bulunan fakülte ve yüksekokullara bağlı hemşirelik programlarının ÖSYS giriş taban puanları ve bu programlardan mezun olanların KPSS puan ortalamalarının sıralamaları arasında büyük farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. ÖSYS taban puanına göre ilk sıralarda yer alan fakülte programlarının öğretim üyesi sayısı ve öğretim üyesi/öğrenci oranının diğerlerine göre görece daha iyi olduğu bilinmektedir (Kocaman ve Arslan Yürümezoğlu, 2015). Ayrıca bu programlar İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük illerde yer almaktadırlar. Bu durum uygulama alanı ve diğer eğitim fırsatları açısından daha kaliteli bir eğitime işaret etmektedir. Ancak KPSS puan ortalamalarına göre sıralamasında ilk sıralarda yer alan hemşirelik programlarının öğretim üyesi sayısının az olduğu ve öğretim üyesi/öğrenci oranının 43-278 arasında değişen programlar olduğu saptanmıştır (Kocaman ve Arslan Yürümezoğlu, 2015).

KPSS puan ortalamalarına göre ilk 20 sıradaki programlar incelendiğinde, ÖSYS taban puanına göre ilk sıralarda yer alan bazı hemşirelik programlarının bu listeye hiç giremedikleri görülmektedir. ÖSYS ve KPSS temel içerik bakımından birbirine oldukça yakın iki sınav olmasına karşın hemşirelik programlarına giriş ve mezunların istihdamı için yapılan bu sınavların sonuçlarının tutarsız olması çarpıcıdır. Bu çalışmanın sonuçları, hemşirelik öğrencilerinin kamuda istihdam edilme kaygısı nedeniyle, eğitici ve diğer kaynaklar açısından daha yetersiz olan kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin hemşirelik eğitimi yerine KPSS gibi merkezi sınavlara hazırlanmaya daha fazla zaman ayırdıklarını düşündürmektedir. Hemşirelik eğitiminin içeriğinin yansımadağı bu sınav sistemi nedeniyle özellikle lisans üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki eğitimi de olumsuz şekilde etkilenebilmektedir. Hemşirelik öğrencileri üçüncü sınıftan başlayarak KPSS hazırlığı yaptırılan kurs vb. kurumlara devam ettiği için hemşirelik eğitimine ayırdıkları zaman azalmaktadır. Bu tür kurslarda hazırlık sınavları olduğunda, öğrencilerin çoğu zaman derse ya da klinik uygulamaya devamsızlık yaparak hazırlık sınavlarına katılmayı tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Diğer taraftan öğrenciler, hemşirelik derslerini ve uygulamalarını yürüten eğiticilerden KPSS’ye hazırlık için zaman ya da ders içeriklerinin hafifletilmesini talep etmektedirler. Hemşirelik bölümlerinde mesleki gelişim için yayın ve etkinlik duyuruları olması beklenirken, okulların içinde, önünde hatta bazen öğretim elemanlarından izin alınarak ders başlangıçlarında KPSS hazırlık kitapları, kurs tanıtımları ve hazırlık sınavı kayıtları yapılmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin gelecek ile ilgili görüşlerinin incelendiği bir çalışmada öğrencilerin %45.8’i KPSS’yi bir sorun olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir (Tüfekçi ve Yıldız, 2009).

KPSS kapsamında yer alan soru içerikleri incelendiğinde hemşirelik alanı için mesleki bilgiyi ölçmekten çok uzak olduğu görülmektedir. Yalnızca bilişsel alanı ölçmeye yönelik yapılan KPSS gibi merkezi sınavların hemşirelik gibi büyük bir kısmı uygulama olan bir mesleği doğru değerlendirmesi mümkün değildir. Kamuda hemşire istihdam etmek için yapılan KPSS sınavının hemşirelik eğitimi veren programların öngördüğü hemşire niteliklerini belirlemekten uzak olduğu açıktır. Hemşirelik konularını kapsamayan bu merkezi sınavın sonuçlarının mezun veren okulların eğitim kalitesini yansıtmadığı ve dolayısıyla bir program değerlendirme ölçütü olarak kullanılamayacağı da bilinmektedir. Ancak bir hemşirelik yüksekokulunda yapılan çalışmada, öğrencilerin %80.5’inin mezuniyetten sonra bir devlet kurumunda çalışmayı tercih edeceklerine yönelik sonuç (Tüfekçi ve Yıldız, 2009) dikkate alındığında KPSS’nin öğrenciler için önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu nedenle hemşire eğiticilerin, eğitim yöneticilerinin ve meslek örgütlerinin hemşirelik eğitimini içeren merkezi bir alan sınavının KPSS’ye entegre edilerek daha nitelikli bir eğitim ve hemşire insan gücü sağlanması için ilgili kurumları harekete geçirecek bir eylem planı yapmaları gerekmektedir.

KPSS kapsamında öğretmenlik, iktisadi ve idari bilimler, hukuk ve din hizmetleri alanları için lisans eğitiminden konu alanlarını içeren bir sınav içeriği mevcuttur. Bunlardan yalnızca öğretmenlik alanında KPSS’ye ilişkin araştırmalar yapıldığı ve bu araştırmalarda çoğunlukla KPSS içeriği, KPSS’nin ölçme başarısı, öğretmen adaylarının ÖSYS taban puanları ve akademik başarıları ile ilişkisinin incelendiği görülmektedir (Özkan, 2015; Safran, Kan, Üstündağ, Birbudak ve Yıldırım 2014; Üstündağ, Yalçın, Birbudak, Güneş ve Safran

2016). Hemşirelik eğitimi alanında ise KPSS'yi inceleyen bilimsel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak ülkemizdeki kamu istihdamının toplum için önemi dikkate alındığında, KPSS'nin gittikçe artan bir biçimde hemşirelik öğrencilerinin, eğitimcilerin ve karar vericilerin gündeminde olacağı anlaşılmaktadır.

Mezunların istihdamı yükseköğretim kurumları için önemli bir kalite göstergesidir. YÖK 2015-2019 Stratejik Plan çalışmasında mezunların istihdam oranlarının izlenmesinin yükseköğretim kurumlarının performans göstergeleri arasında olduğunu belirtmiştir (Yükseköğretim Kurulu, 2015). Ancak KPSS'nin sonuçları hemşirelik eğitim programını ve hemşirelik mesleğini uygulamak için gerekli temel bilgileri kapsamadığından, KPSS'nin sonuçlarının bir kalite göstergesi olarak değerlendirilmesi zordur. Bununla birlikte, hemşire eğitimcilerin hemşirelik programlarının kalitesini olumsuz şekilde etkileyen ve öğrenciler için önemli bir baskı unsuru olan KPSS'nin sonuçlarını izlemeleri ve planlamalarda veri olarak değerlendirmeleri önemlidir.

Sonuçların Uygulamada Kullanımı

Bu çalışmanın sonuçları; ÖSYS ve KPSS'nin sınav içeriklerinin benzer olmasına karşın, hemşirelik programlarının ÖSYS taban puan ve KPSS puan ortalamalarına göre sıralamalarının tutarsız olduğunu göstermiştir. KPSS sonuçlarının kamu istihdamında kullanılması bir anlamda nitelikli mezunların istihdam edilmesi anlayışına dayanmaktadır. Ancak mesleki bilgiyi içermeyen, öğrencilerin dört yıl süresince lisans eğitiminde aldıkları bilgilerin dışında değerlendirmeye girdikleri bu sınav ile nitelikli hemşirelerin seçilmesi mümkün görünmemektedir. Bunun yanı sıra ÖSYS taban puanı daha düşük olan, öğretim üyesi sayısı yetersiz olan, öğretim üyesi/öğrenci oranı kaliteli hemşirelik eğitimi için oldukça olumsuz düzeyde olan hemşirelik programlarından mezun olanların KPSS puan ortalamalarının daha yüksek olduğu dikkate alındığında sınav sisteminin ivedilikle gözden geçirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar ışığında öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Hemşirelik programlarının bağlı olduğu yükseköğretim kurumları, aynı zamanda kendi performanslarının bir parçası olan mezun istihdamını ve istihdam ile ilgili süreçleri izlemelidirler.
- Hemşirelik eğitimcileri, eğitim yöneticileri ve mesleki örgütleri, hemşirelik eğitime yönelik merkezi bir alan sınavının KPSS'ye entegre edilmesi, kamuya hemşire istihdamında bu sınavın sonuçlarına göre yapılan sıralamaların kullanılması için Yükseköğretim Kurulu, ÖSYM ve Sağlık Bakanlığı ile iş birliği yapmalıdır.

Kaynakça

- Aiken, L. H., Clarke, S. P., Cheung, R. B., Sloane, D. M., & Silber, J. H. (2003). Educational levels of hospital nurses and surgical patient mortality. *The Journal of the American Medical Association*, 290 (12), 1617-1623.
- American Association of Critical-Care Nurses (AACN). (2011). Nursing fact sheet. Erişim: 22.05.2017. <http://www.aacn.nche.edu/media-relations/fact-sheets/nursing-fact-sheet>
- Bahar, H.H. (2011). ÖSS Puanı ve Lisans Mezuniyet Notunun KPSS 10 Puanını Yordama Gücü. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 168-181.
- Canadian Nurses Association (CNA). (2013). Registered nurses: stepping up to transform health care. Erişim: 22.05.2017. https://cna-aaic.ca/~media/cna/files/en/registered_nurses_stepping_up_to_transform_health_care_e.pdf
- Clarke, S. P. & Aiken, L. H. (2003). Failure to Rescue: Needless deaths are prime examples of the need for more nurses at the bedside. *The American Journal of Nursing*, 103 (1), 42-47.
- Kocaman, G. & Arslan, H. Y. (2015). Türkiye'de hemşirelik eğitiminin durum analizi: sayılarla hemşirelik eğitimi (1996-2015). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5, 255-262.
- National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2017). NCLEX-RN Examination. Erişim: 24.05.2017. <https://www.ncsbn.org/index.htm>
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM). (2016). Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Kılavuzu Lisans. Erişim: 17.05.2017. <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2016/KPSS/KPSSLISANSKILAVUZ26092016.pdf>
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM). (2015-2017). KPSS Tercih Kılavuzları: 2015-2017. Erişim: 27.05.2017. <http://www.osym.gov.tr/TR,13006/2017.html>
- Özkan, M. (2015). Öğretmen yetiştiren programların giriş taban puanlarıyla KPSS ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 279-303.
- Safran, M., Kan, A., Üstündağ, M. T., Birbudak, T. S. & Yıldırım, O. (2014). 2013 KPSS sonuçlarının öğretmen adaylarının mezun oldukları alanlara göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39 (171), 13-25.
- Sağlık Bakanlığı. (2015). Sağlık istatistikleri yıllığı 2015. Erişim: 17.05.2017. http://ekutuphane.sagem.gov.tr/kitaplar/saglik_istatistikleri_yilligi_2015.pdf
- Tunçer, T. (2013). Türkiye'de hemşirelik mesleği ve eğitim süreci. *Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Tüfekçi, F. & Yıldız, A. (2009). Öğrencilerin hemşireliği tercih etme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12 (1), 31-37.
- Üstündağ, M. T., Yalçın, H., Birbudak, T. S., Güneş, E., & Safran, M. (2016). Öğretmen adaylarının 2014 KPSS puanlarının fakülte ve öğretmenlik alanlarına göre karşılaştırılması. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 17 (3), 599-619.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2016). Mezun başarı atlası. Erişim: 24.05.2017. <http://www.osym.gov.tr/TR,13006/2017.html>
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2015). Yükseköğretim Kurulu stratejik planı: 2015-2019. Erişim: 18.05.2017. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/14571052/yuksekogretim_kurulu_2015_2019_stratejik_plani.pdf/0eb5d6db-565b-495e-a470-8823f7e6f6b9?version=1.0